

Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!

6,2

Šesto blaženstvo ima za temelj buduće gledanje Boga, a kao uvjet čistoću srca. Koje značenje ima srce kod Mateja? U kojem smislu srce vjernika može i treba biti čisto? Zašto je buduće gledanje Boga temelj i razlog već sadašnjeg blaženstva?

Srce kao unutarnje središte čovjeka

U našoj zapadnoj kulturi srce je centar čovjekove osjećajnosti. Kaže se da čovjek glavom misli, a srcem osjeća. Kada čovjek odlučuje slušajući svoje srce, izabire ono što mu se sviđa, što ga privlači. Razum naprotiv usmjerava čovjeka na ono što je razborito i korisno. Za razliku od našeg uobičajenog shvaćanja prema Matejevom Isusu čovjek svojim srcem ne samo osjeća, nego i razmišlja i odlučuje. Za ilustraciju dovoljno se sjetiti nekih Isusovih poznatih izreki. Misleći na njihovo pokvareno razmišljanje Isus u jednoj prilici pita pismoznance: „Zašto snujete zlo u srcima?“ (Mt 9,4). Isusova tvrdnja „Doista, gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce“ (Mt 6,21) upućuje na zaključak da srcem procjenjujemo osobe ili stvari i na njih se emocionalno vežemo. Srce je i izvor čovjekovih odluka i djelovanja: „Ta iz srca izvire opake namisli, ubojstva, preljubi, bludništva, krađe, lažna svjedočanstva, psovke“ (Mt 15,19). Isusovi zahtjevi da ljubimo „Gospodina Boga svojega svim srcem svojim“ i da svatko od nas „od srca ... oprosti svome bratu“ (Mt 18,35) sugeriraju da je čovjekovo srce izvor i uporište kako njegovih odnosa s Bogom tako i s čovjekom. Da bi netko bio blažen potrebno je da svi ovi elementi njegove osobnosti - i njegove misli i osjećaji i odluke i odnosi - tj. njegova kompletna nutrina bude čista.

Čistoća kao usklađenost s voljom Božjom

Što to znači imati srce čisto najbolje pokazuje Isusova rasprava s pismoznancima i farizejima o pranju ruku prije jela. Isus inzistira da čovjeka ne onečišćuje ono što ulazi u njegova usta, nego što iz njih izlazi. Nasamo objašnjava svojim učenicima: „... što iz usta izlazi, iz srca izvire i to onečišćuje čovjeka. Ta iz srca izvire opake namisli, ubojstva, preljubi, bludništva, krađe, lažna svjedočanstva, psovke. To onečišćuje čovjeka; a jesti neopranih ruku ne onečišćuje čovjeka“ (Mt 15,18-20). Opaka djela koja Isus ovdje nabroja zapravo slijede deset Božjih zapovijedi: Ne ubij! Ne sagriješi bludno! Ne ukradi!... Dakle čovjeka onečišćuje njegovo djelovanje ukoliko nije u skladu s voljom Božjom, ukoliko mu se protivi. Isus inzistira da čovjekova djela, bilo dobra bilo zla, proizlaze iz ... srca. Zato je važno da čovjeku srce bude čisto, tj. da mu njegova nutrina, njegove misli, osjećaji i nakane budu u potpunosti u skladu s Božjom voljom i slobodni od svake izopačenosti. Blaženi su samo oni kojima je s voljom Božjom usklađena ne samo vanjšina, nego i nutrina. Onima naprotiv koji jedno misle, a drugo govore i čine, pristaju Isusove riječi upućene pismoznancima i farizejima: „Licemjeri! Nalik ste na obijeljene grobove. Izvana izgledaju lijepi, a iznutra su puni mrtvačkih kostiju i svakojake nečistoće. Tako i vi izvana ljudima izgledate pravedni, a iznutra ste puni licemjerja i bezakonja“ (Mt 23,27-28). Možda mislimo da se na nas ove Isusove riječi ne odnose. Međutim tko od nas može reći da iza njegovih dobrih djela stoje uvijek sto posto samo čiste nakane?

Čistoća srca kao uvjet za stajanje pred Gospodinom

Govor o čistoći je u židovstvu bio usko povezan s kultom, odnosno prikladnošću vjernika da u hramu stoji pred Gospodinom. Imajući ovo na umu psalmist pjeva: „Tko će uzići na Goru Gospodnju, tko će stajati na svetom mjestu njegovu? Onaj u koga su ruke čiste i srce nedužno: duša mu se ne predaje ispraznosti, i ne kune se varavo“ (Ps 24,3-4). Prijevod bi bio vjerniji originalu kad bi glasio: „Onaj u koga su ruke nedužne i srce čisto...“. Psalam 24 i šesto blaženstvo su jedina mjesta u Bibliji gdje nalazimo izraz čist srcem i to u istoj funkciji, kao uvjet za susret s Bogom. Izraz ruke u Ps 24 označavaju vanjska djela, a srce čovjekove misli i nakane. I jedno i drugo treba biti čisto, tj. usklađeno s voljom Božjom, da bi čovjek bio prikladan za susret s Bogom. Nakon što je počinio preljub i ubojstvo David je svjestan da takav ne može pred lice Božje. Zato moli: „Čisto srce stvori mi, Bože, i duh postojan obnovi u meni! Ne odbaci me od lica svojega i svoga svetog duha ne uzmi od mene“ (Ps 51,12-13). Samo srce slobodno od grijeha sposobno je Boga gledati.

Oni će Boga gledati

Temelj šestoga blaženstva je buduće gledanje Boga. Dok smo na zemlji Boga ne možemo vidjeti. Ovu istinu najjasnije izražava Ivanov proslav: „Boga nitko nikada ne vidje: Jedinorođenac - Bog - koji je u krilu Očevu, on ga obznani“ (Iv 1,18). Sveti Pavao naglašava: „Doista, sada gledamo kroza zrcalo, u zagonetki, a tada – licem u lice! (1 Kor 13,12). Razmišljajući o šestom blaženstvu današnji Papa piše: „**Boga ćemo vidjeti ako udemo u ‘Kristove osjećaje’** (usp. Fil 2,5). Očišćenje srca se događa u nasljedovanju Krista, u procesu povezivanja s njime. ... uspon k Bogu događa se upravo u silasku u ponizno služenje, u silasku ljubavi koja je Božja bit i stoga istinska snaga koja čovjeka pročišćava, koja ga čini sposobnim da zapazi Boga i da ga vidi“.

I prema Knjizi Otkrivenja blaženstvo spašenih u Novom Jeruzalemu bit će u gledanju Boga: „I prijestolje će Božje i Jaganjčevo biti u gradu i sluge će mu se njegove klanjati i gledati lice njegovo, a ime će im njegovo biti na čelima“ (Otk 22,3-4). Za razliku od sadašnjeg stanja u kojem je Bog skriven i često nam se čini dalekim, odsutnim do te mjere da se osjećamo napuštenima i u napasti smo da počinjemo sumnjati u njegovo postojanje, u budućem stanju sve će ovo biti nadiđeno. Naša sadašnja povezanost s Bogom koju živimo nastojeći biti što više usklađeni s njegovom voljom, po primjeru Isusa Krista i snagom njegova Duha, nije tek iluzija nego čvrsta stvarnost vjere koja će u vječnosti doseći svoj vrhunac u neposrednom i osobnom susretu s Bogom, licem u lice.

Dr. Božidar Mrakovčić

Pitanja:

1. *Da bi netko bio blažen potrebno je da svi ovi elementi njegove osobnosti - i njegove misli i osjećaji i odluke i odnosi - tj. njegova kompletna nutrina bude čista.*

Koliko sam u svojim nakanama čist na tim navedenim područjima života?

2. Je li moje vanjsko ponašanje usklađeno s mojom nutrinom? Činim li i govorim ono što u srcu doista i mislim? Po čemu znam da su moje nakane čiste?

3. Koliko ozbiljno molim za čistoću srca?

4. Pred Gospodinom možemo stajati ukoliko su nam djela naših *ruku čista i srce nedužno*, tj. ako nam se *duša ne predaje ispraznosti i ne kune s varavo*. Koliko me obuzimaju isprazne stvari, koliko dopuštam da mi srce zahvate ispraznosti?

5. Kad susrećem neku osobu, nastojim li je gledati s osjećajima i pogledom kao bi je Isus gledao? Otkrivam li i gledam li je kako je Isus vidi?

6. Iako *Boga nitko nikad ne vidje* (Iv 1, 18), Papa Franjo tumači da ga ipak možemo *vidjeti*. Koji su me usponi kroz silaženje u ponizno služenje doveli da vidim otiske njegova djelovanja?

7. Nabrojimo i zapišimo situacije i događaje u kojima smo ga „vidjeli“. Jesmo li osjetili da nam je to pročistilo srce? Uočavam li da Bog pročišćava moje srce kad vidim što On čini, a ne ja?

Andrija Vrane